

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Запорізької області** у II кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну, занадто високі ціни на сировину, матеріали, енергоносії та брак кваліфікованих працівників, респонденти очікують **зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні** в наступні 12 місяців. Водночас респонденти послабили очікування щодо перспектив розвитку своїх підприємств у цей період. Очікується повільніше зростання цін на товари та послуги. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 15.8% (у попередньому кварталі – 44.4%) (графік 1). У цілому по Україні очікується помірне зменшення обсягів виробництва – «мінус» 0.3%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 89.5% респондентів очікують, що зростання цін не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 55.6%), у цілому по Україні – 62.8%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати воєнні дії (відмітили 89.5% опитаних), курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 100.0% респондентів (у попередньому кварталі – 94.1%), у цілому по Україні – 84.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 5.3% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 0.2% (таблиця);
- **збільшення обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку:** баланси відповідей – 11.8% та 28.6% відповідно (у попередньому кварталі 0.0% та «мінус» 12.5%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- **зменшення обсягів інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 25.0% та «мінус» 6.3% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 13.3% та 0.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 5.5% та 5.4% відповідно;
- **кількість працівників на своїх підприємствах на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 16.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.7%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 88.9% та 63.2% відповідно (у попередньому кварталі – 83.3% та 61.1% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 73.7% та 52.6% відповідно (у попередньому кварталі – 83.3% та 76.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали, енергоносії та брак кваліфікованих працівників (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

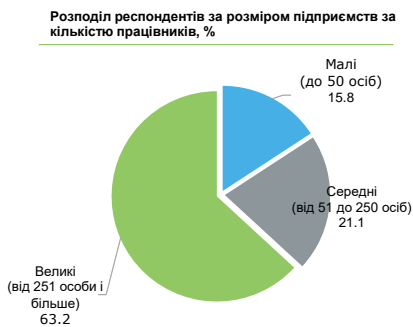
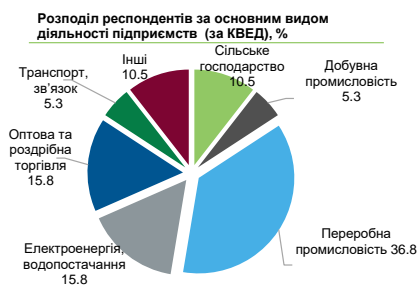
Респонденти очікують, що **потреби в позикових коштах найближчим часом зростуть** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (їх частка становить 36.8%), надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом залишаються жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках**, у цілому по Україні – 96.0%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

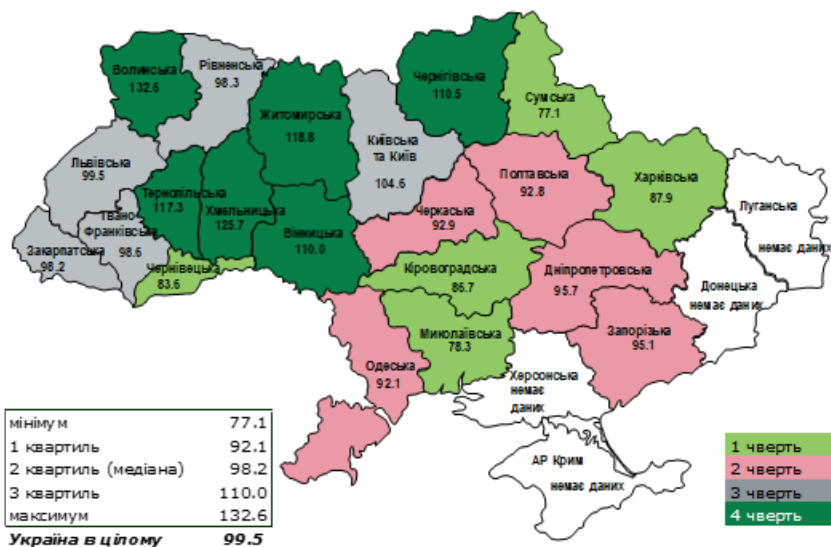
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 36.8% (одна з найгірших оцінок серед регіонів) (у попередньому опитуванні – «мінус» 33.3%). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 27.3% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 25.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів – 11.1%** (як у попередньому кварталі).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 07–27 травня 2024 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

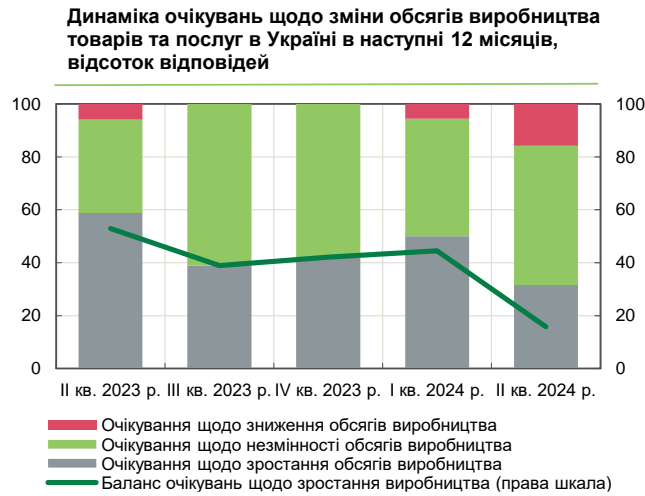
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-6.3	5.6	-15.0	0.0	-5.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	6.7	22.2	0.0	0.0	11.8
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	-7.1	-16.7	-13.3	-25.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	28.6	5.6	0.0	-6.3
кількості працівників	-11.8	-16.7	-15.0	-16.7	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

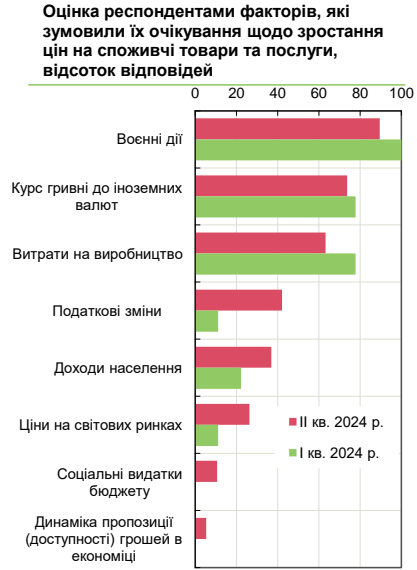
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

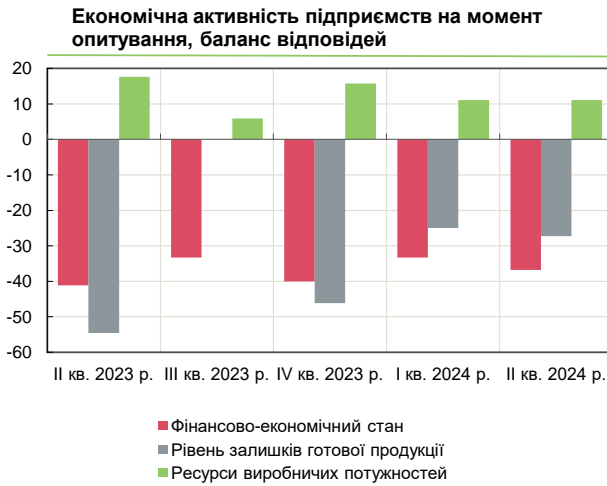
Графік 1

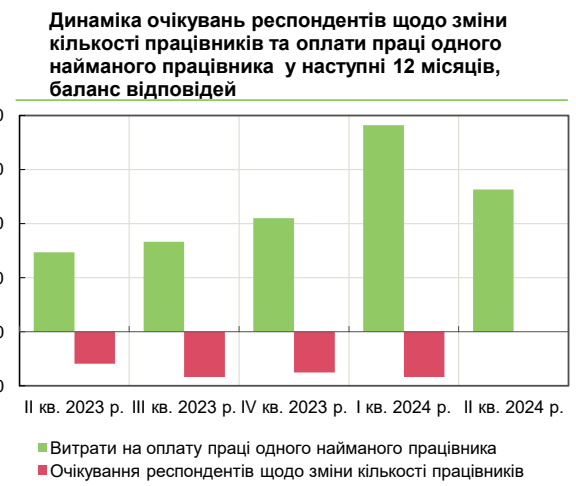
Графік 2

Графік 3

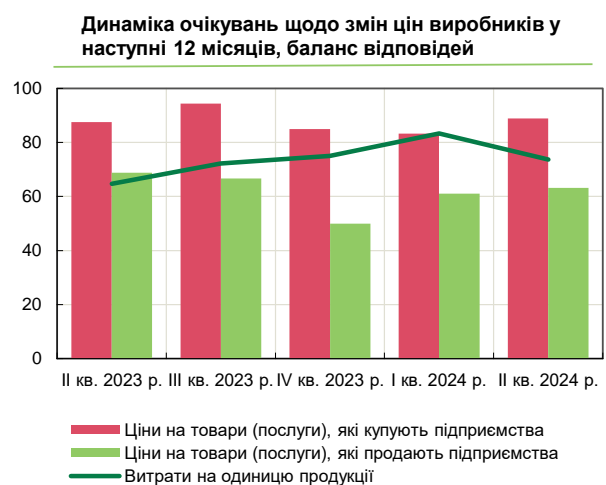
Графік 4

Графік 5

Графік 6

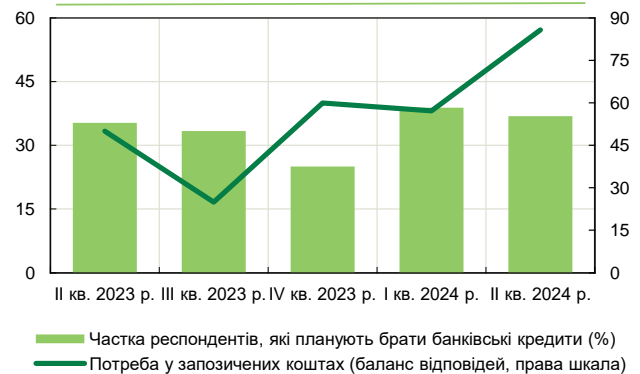
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

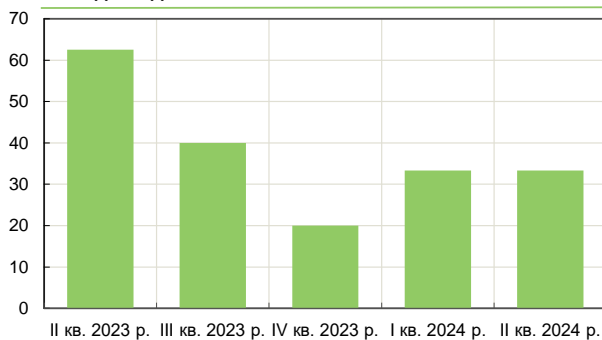
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

